

Asianro DKIR/ 496/00.05.00/2026

Viite Kirkkohallituksen lausunto Madridin ikääntymistä koskeva kansainvälinen toimintasuunnitelma; Suomen seurantaraportti 2022–2025

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää kommentteja ja tekstiehdotuksia Suomen raporttiin koskien YK:n Euroopan talouskomission (UNECE) ikääntymisen alueellisen toimintastrategian (MIPAA/RIS) kansallista toimeenpanoa vuosilta 2022–2025. Kommentit ja muokkausehdotukset on kirjattu punaisella värillä muokkaustoimintoa (track changes) apuna käyttäen suoraan oheiseen raporttiluonnokseen, kuten saatteessa on pyydetty.

Päähuomiot raporttiluonnoksesta

Kirkkohallitus katsoo, että Madridin ikääntymistä koskevan kansainvälisen toimintasuunnitelman Suomen kansallisessa seurantaraporttiluonnoksessa tulee nykyistä vahvemmin tunnistaa kokonaisvaltaisen ikääntymispolitiikan yhteisölliset, hengelliset ja eksistentiaaliset ulottuvuudet. Evankelis-luterilaisella kirkolla, seurakunnilla sekä muilla uskonnollisilla ja katsomuksellisilla yhteisöillä on merkittävä rooli ikääntyneiden hyvinvoinnin, osallisuuden ja merkityksellisen elämän tukemisessa.

Seurakunnat ovat paikallisesti merkittäviä yhteisöllisyyden, vapaaehtoistoiminnan, diakonisen tuen ja hengellisen elämän edistäjiä. Niiden toiminta vahvistaa ikääntyneiden osallisuutta, yhteisöön kuulumista, sukupolvien välistä vuorovaikutusta sekä mahdollisuuksia mielekkääseen ja tarkoitukselliseen toimintaan.

Kirkkohallitus korostaa kirkon ja seurakuntien merkitystä yksinäisyyden ja sosiaalisen eristytymisen ehkäisemisessä. Seurakuntien kohtaamispaikat, ryhmät, kotikäynnit, vertaistuki ja vapaaehtoistoiminta tavoittavat myös niitä ikääntyneitä, jotka jäävät muiden palvelujen tai järjestetyn toiminnan ulkopuolelle. Kirkon vahvuutena on sosiaalisen yhteyden, mielekkään toiminnan sekä henkisen ja hengellisen tuen yhdistäminen.

Pitkäaikaishoidossa, henkilökeskeisessä hoivassa, muistisairauksien hoidossa ja palliatiivisessa hoidossa tulee turvata ikääntyneen mahdollisuus vakaumuksensa mukaiseen hengelliseen ja

katsomukselliseen elämään. Asiakkaan niin halutessa hengelliset ja eksistentiaaliset tarpeet tulee tunnistaa ja ottaa huomioon osana hoito- ja palvelusuunnitelmaa. Hoivaympäristöissä tulee myös mahdollistaa yhteyden säilyminen omaan uskonnolliseen tai katsomukselliseen yhteisöön. Muistisairaahan henkilön kohdalla tutut hengelliset käytännöt voivat tukea identiteettiä, turvallisuutta ja osallisuuden kokemusta. Palliatiivisessa hoidossa hengellinen ja eksistentiaalinen tuki on osa kokonaisvaltaista hoitoa.

Ikääntyneiden parissa työskentelevien osaamisessa tulee vahvistaa valmiuksia tunnistaa hengellisiä ja eksistentiaalisia tarpeita, kunnioittaa vakaumusta sekä kohdata kuolemaan, suruun ja toivoon liittyviä kysymyksiä. Tämä koskee erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hoivayksiköiden henkilöstöä. Osaamista ja toimintakäytäntöjä voidaan kehittää yhteistyössä uskonnollisten ja katsomuksellisten yhteisöjen kanssa.

Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että seurakuntien rooli tunnistetaan myös omaishoitajien tukemisessa. Seurakunnat täydentävät julkisia palveluja ja järjestölähtöistä tukea esimerkiksi vertaistoiminnalla, keskusteluavulla, sielunhoidolla ja diakonisella tuella. Tuen jatkuvuuteen tulee kiinnittää huomiota myös omaishoitotilanteen päättymisen jälkeen.

Hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien yhteistyötä tulee vahvistaa pysyvillä rakenteilla, nimetyillä yhteyshenkilöillä ja yhteisillä toimintatavoilla. Yhteistyössä on turvattava uskonnonvapaus ja katsomuksellinen yhdenvertaisuus. Uskonnollisten ja katsomuksellisten yhteisöjen tuki täydentää julkisia palveluja, mutta ei korvaa julkisen vallan vastuuta. Tuen tulee aina perustua ikääntyneen henkilön omaan tahtoon, vakaumukseen ja suostumukseen.

Kirkkohallitus katsoo lisäksi, että kirkon ja seurakuntien rooli paikallisen resilienssin, yhteisöllisyyden ja henkisen tuen vahvistajina tulee tunnistaa kriisi- ja poikkeustilanteisiin varautumisessa sekä paikallisissa ja alueellisissa yhteistyö- ja valmiusrakenteissa.

Niilo Pesonen
Kansliapäällikkö

Kalle Kuusimäki
Johtaja